

Flora- en faunatoets Verlengde Herendijk 50 te Emmen

Quick scan

J. Tonckens

Tonckens Ecologie

15 april 2014

Flora- en faunatoets
Verlengde Herendijk 50 te Emmen
Quick scan

IN OPDRACHT VAN:
Snoek Hoveniers
Klazienaveensestraat 107
7885 BC Nieuw Dordrecht

UITVOERING:
TONCKENS ECOLOGIE
Oosterweg 127
9751 PE Haren
drs. J. Tonckens
info@tonckens.nl
www.tonckens.nl

15 april 2014

Tonckens Ecologie is lid van het Netwerk Groene Bureaus.
www.netwerkgroenebureaus.nl

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	3
2	BESCHRIJVING PLANGEBIED EN INRICHTINGSMATREGELEN	5
3	INVENTARISATIE FLORA EN FAUNA	6
3.1	Beschikbare gegevens en veldonderzoek	6
3.2	Flora en fauna	6
3.2.1	Flora.....	6
3.2.2	Dagvlinders	6
3.2.3	Amfibieën en reptielen.....	6
3.2.4	Vogels.....	7
3.2.5	Zoogdieren	7
3.3	Conclusies aanwezigheid beschermde flora en fauna	7
3.3.1	Licht beschermde soorten en soorten van de Rode lijst	7
3.3.2	Zwaarder beschermde soorten	8
3.3.3	Volledigheid van de gegevens	8
4	TOETSING	9
4.1	Effecten op de beschermde flora en fauna	9
4.2	Effecten op natuurgebieden in de omgeving	9
4.3	Mogelijkheden ter voorkoming van schade: zorgvuldig handelen	9
5	BRONNEN	10
5.1.1	Ontheffing en vrijstellingen	11
5.1.2	Gedragcodes	12
5.1.3	Beoordeling van aanvragen voor ontheffing	13

1 Inleiding

Dit rapport betreft een quick scan flora en fauna op het perceel Verlengde Herendijk 50 te Emmen. Het is gelegen nabij het Van der Valk Hotel Emmen. Het is te bereiken via de Verlengde Herendijk. Ten zuiden loopt de Rijksweg N37.

Op het perceel wordt een woning gebouwd en worden diverse groenvoorzieningen aangelegd alsmede een oprijlaan. In het kader van deze plannen is een flora- en faunaonderzoek benodigd.

De quick scan heeft tot doel in te schatten of er mogelijk overtredingen van de Flora- en faunawet of de Natuurbeschermingswet zullen optreden als gevolg van de voorgenomen ontwikkeling. Hiervoor is een veldbezoek uitgevoerd en zijn zo mogelijk bestaande flora en fauna gegevens geraadpleegd.

Flora- en faunawet

In het kader van de Flora- en faunawet is het van belang te onderzoeken welke wettelijk beschermde planten en dieren op de locatie of in de directe omgeving daarvan voorkomen en of mogelijk verbodsbepalingen worden overtreden. In hoofdstuk 2 is het wettelijk kader van de Flora- en faunawet samengevat.

Dit onderzoek geeft eerst een algemene beschrijving van de locatie en spitst zich vervolgens toe op het voorkomen van beschermde en bedreigde planten en dieren in en rond het plangebied. Vervolgens worden de effecten van de voorgenomen maatregelen beschreven en wordt het plan getoetst aan de Flora- en faunawet. Het rapport wordt afgesloten met aanbevelingen voor de uitvoering, gericht op het zoveel mogelijk voorkomen van schade.

EHS en Natuurbeschermingswet

Het plangebied is niet gelegen in de Ecologische hoofdstructuur van Drenthe. Het dichtstbijzijnde Natura 2000 gebied is het Bargerveen. Het Bargerveen is een hoogveengebied ten zuiden van Klazinaveen op meer dan 10 km afstand van het plangebied. Effecten op dit gebied zijn vanwege de grote afstand uitgesloten.

Figuur 1 Ligging van het onderzochte perceel Planlocatie aangegeven met

Figuur 2 Plankaart

2 Beschrijving plangebied en inrichtingsmaatregelen

Het landschap ten zuiden van Emmen bestaat uit een grootschalig open gebied waar het landbouwkundig gebruik domineert, met name akkerbouw. De bodem bestaat uit zand en veengronden. Door ontginning, verdroging en veraarding is het veen vrijwel geheel verdwenen. De nabijgelegen Grote Rietplas is een recreatieplas. Oorspronkelijk is het een zandwinplas die in de negentiger jaren van de vorige eeuw is gegraven. Bos- en natuurgebieden zijn niet in de directe omgeving aanwezig.

Het onderzochte perceel is recent ingericht en bestaat uit gazon waarin beplantingsvakken zijn aangelegd. In het gazon staan groepjes solitaire bomen. Tussen het Van der Valk Hotel en het perceel loopt een waterhoudende sloot. Verder is er geen open water aanwezig, op een kleine natte laagte na. Voordat het perceel is ingericht als groen werd het landbouwkundig gebruikt. Natuurlijk reliëf is afwezig. Wel zijn er nu enkele kunstmatige lage heuveltjes aanwezig.

Inrichtingsmaatregelen

Op het perceel zal een woning met aangebouwde garage worden gebouwd. Vanaf de zuidzijde wordt een oprijlaan aangelegd. De woning wordt omringd door nieuw aan te leggen beplanting waardoor deze ingepast wordt in het landschap (figuur 2).

Er worden geen wateren gedempt, op een klein gedeelte van een sloot na, benodigd voor de ontsluiting van het perceel. Er worden geen bomen of struiken gekapt. De tuinaanleg zorgt juist voor een uitbreiding van het groen.

In het gazon ligt een kleine natte poelvormige laagte, deze blijft behouden.

3 Inventarisatie flora en fauna

3.1 Beschikbare gegevens en veldonderzoek

Ten behoeve van deze quick scan is op 11 april 2014 een bezoek gebracht aan het perceel. Dit bezoek had als doel om de situatie op te nemen, te controleren of er beschermde soorten aanwezig zijn, en om het effect van de uit te voeren maatregelen op bestaande natuurwaarden in te kunnen schatten.

3.2 Flora en fauna

3.2.1 Flora

Het perceel bestaat uit gazon met ingezaaid grasmengsel van engels raaigras en ruw beemdgras waarin zich hier en daar spontaan algemeen voorkomende grassen en kruiden hebben gevestigd zoals straatgras, fioringras, weegbree, madeliefje en paardenbloem.

De sloot die de afscheiding vormt met het Van der Valk hotel bevat grote lisdodde en gewone engelwortel. De kanten zijn begroeid met een grasruigte van kropaar, kweek e.d

De aanwezige bomen zijn allen recent geplant en nog van geringe leeftijd, de hoogte is nog slechts 2-3 meter. Verder zijn er geen bomen aanwezig op enkele knotwilgen langs de toegangsweg naar het hotel na. Inheemse wilde flora bestaat uit ruderaal soorten en soorten van ruigten.

De beplantingsvakken zijn ingeplant met inheemse struiken zoals vlier, lijsterbes, meidoorn, kardinaalsmuts en hondsroos. Omdat ze pas recent zijn aangelegd is de struiklaag nog niet gesloten en is de bodem begroeid met ruigtekruiden en grassen.

In een kleine waterhoudende laagte is een begroeiing aanwezig met Waterpostelein die bijna het hele wateroppervlak opvult.

Beschermde of bedreigde flora kan niet worden verwacht gezien het intensieve gebruik in het heden en verleden.

3.2.2 Dagvlinders

Het perceel biedt nauwelijks leefomgeving voor dagvlinders. Algemeen voorkomende soorten als kleine vos en koolwitje kunnen wel voorkomen in de wegbermen van de Verlengde Herendijk. Gezien de aard van het terrein kan het voorkomen van beschermde of bedreigde soorten worden uitgesloten.

3.2.3 Amfibieën en reptielen

In de directe omgeving zijn slechts marginaal geschikte voortplantingslocaties voor amfibieën aanwezig. Het tijdstip van onderzoek (eerste helft april) was nog te vroeg in het seizoen om groene kikkers te kunnen waarnemen. De maatregelen die in het plangebied genomen zullen worden, hebben geen directe invloed op amfibieën. Er worden geen wateren gedempt die mogelijk als voortplantingslocatie fungeren.

Streng beschermde soorten amfibieën of reptielen zoals heikikker of rugstreeppad zijn uitgesloten omdat geschikt biotoop ontbreekt.

3.2.4 Vogels

Op het perceel zelf is nauwelijks tot broedgelegenheid voor vogels aanwezig. Doordat de grasmat wekelijks wordt gemaaid kunnen hier geen vogels tot broeden komen. De beplantingsvakken zijn nog te jong en bevatten te weinig structuur om als broedgelegenheid te dienen. Bovendien worden deze niet verwijderd, maar juist gehandhaafd.

Alle broedvogels in Nederland zijn zwaar beschermd onder de Flora- en faunawet, wat betekent dat nesten niet mogen worden verstoord. Gezien de situatie zal het voorkomen van broedvogels geen belemmering zijn voor de werkzaamheden en kunnen deze in principe in elk seizoen worden uitgevoerd. Controle vooraf van de sloot tussen het van der Valk hote en het te bebouwen perceel op broedende eenden is wel gewenst.

Op de akkers die grenzen aan het perceel broeden kieviten. Rond het hotel zijn diverse bosjes aanwezig waarin huismussen aanwezig waren. Effecten op deze vogels zijn door de bouwwerkzaamheden echter niet te verwachten.

3.2.5 Zoogdieren

Op het terrein en in de directe omgeving kunnen verschillende soorten zoogdieren voorkomen. Aanwezigheid van de mol verraadt zich door de molshopen die hier en daar in het gazon te zien zijn. Verder gaat het gaat om soorten als bruine rat, bosmuis, bosspitsmuis en rosse woelmuis. Dit zijn algemeen voorkomende soorten waarvoor een vrijstelling geldt bij ruimtelijke ingrepen. Gezien de geïsoleerde ligging, het ontbreken van bomenrijen, bosranden of andere lijnvormige structuren is het landschap niet aantrekkelijk voor vleermuizen. Verblijfplaatsen van vleermuizen zijn niet te uitsluiten, aangezien daarvoor geschikte bebouwing of oude holle bomen ontbreken.

3.3 Conclusies aanwezigheid beschermde flora en fauna

3.3.1 Licht beschermde soorten en soorten van de Rode lijst

In onderstaande tabel worden de vastgestelde en (op basis van habitatgeschiktheid) potentieel voorkomende licht beschermde soorten weergegeven. Dit betreft soorten van tabel 1 AMvB artikel 75 van de Flora- en faunawet, waarvoor sinds 23 februari 2005 een algemene vrijstelling in het kader van de Flora- en faunawet wordt verleend bij, onder andere, ruimtelijke ontwikkelingen. Voor alle soorten die in het plangebied voorkomen geldt de algemene zorgplicht (art. 2 Flora- en faunawet).

Tabel 1. Overzicht van licht beschermde soorten (tabel 1, beschermingsniveau 1)

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	Aanwezigheid binnen het plangebied
Bastaard kikker	<i>Rana esculenta</i>	Mogelijk aanwezig
Bruine kikker	<i>Rana temporaria</i>	Mogelijk aanwezig
Gewone pad	<i>Bufo bufo</i>	Mogelijk aanwezig
Mol	<i>Talpa europea</i>	aanwezig
Diverse muizensoorten		Mogelijk aanwezig

3.3.2 *Zwaardere beschermde soorten*

Naar verwachting wordt het terrein niet gebruikt door vleermuizen of door broedende vogels. Dit zijn soorten die vallen onder de zwaardere beschermingscategorieën (tabel 3) van de Flora- en faunawet.

Alle broedvogels zijn zwaar beschermd, wat betekent dat nesten niet mogen worden verstoord. De mogelijkheid bestaat dat in de genoemde sloot eenden tot broeden komen. Dit is eenvoudig te controleren voordat men de dam wil gaan aanleggen.

Voor vleermuizen geldt dat vaste verblijfplaatsen niet mogen worden verstoord. Het terrein is als niet geschikt beoordeeld voor vleermuizen.

3.3.3 *Volledigheid van de gegevens*

Aan de hand van de gegevens van het veldbezoek en beschikbare gegevens uit literatuur en van internet kon een goed beeld worden gevormd over het voorkomen van beschermde soorten binnen het plangebied. Naar verwachting komen behalve broedvogels geen streng beschermde soorten in het gebied voor.

4 Toetsing

4.1 Effecten op de beschermde flora en fauna

De bouw van de woning en de inrichting van het terrein heeft geringe invloed op de aanwezige flora en fauna. De wilde flora van het terrein is van geringe/geen betekenis. Het voorkomen van beschermde planten kan worden uitgesloten. Doordat het terrein pas is aangelegd/in gericht bevat nog weinig structuren die gebruikt kunnen worden door kleine zoogdieren, amfibieën e.d. Omdat de mogelijk aanwezige amfibieën en kleine zoogdieren licht beschermd zijn geldt bovendien voor deze soorten een vrijstelling bij ruimtelijke ingrepen. Wel geldt er de algemene zorgplicht voor deze soorten.

Alle vogels zijn streng beschermd. Indien werkzaamheden in het broedseizoen worden uitgevoerd moet worden voorkomen dat nesten van vogels verstoord worden.

Vaste verblijfplaatsen van vleermuizen worden niet verwacht. Er zijn geen effecten op deze soorten te verwachten.

Door de bouw van de woning, het aanleggen van meer groen en het in de loop van de jaren ouder worden van de aanwezige bomen beplanting zal de natuurwaarde van het terrein juist alleen maar toenemen.

4.2 Effecten op natuurgebieden in de omgeving

Er zijn geen mogelijke effecten op natuurgebieden in de omgeving. Het Bargerveen, een terrein dat is beschermd onder de Natuurbeschermingswet, ligt op grote afstand. In de nabije omgeving zijn geen bos of natuurterreinen aanwezig.

4.3 Mogelijkheden ter voorkoming van schade: zorgvuldig handelen

Voor alle soorten binnen het plangebied geldt de algemene zorgplicht (art. 2 Flora- en faunawet). Dit houdt in dat bij verstoring van dieren tijdens de werkzaamheden deze de gelegenheid dienen te krijgen om te vluchten naar een nieuwe leefomgeving. Dit is in deze situatie zonder meer mogelijk.

Om tijdens de uitvoering schade aan beschermde soorten zoveel mogelijk te voorkomen of te beperken dient met onderstaande richtlijnen rekening te worden gehouden.

Algemeen

- Tijdens de werkzaamheden alert zijn op het voorkomen van beschermde planten en dieren en zo nodig gepaste maatregelen nemen. In het voorjaar kunnen bijvoorbeeld overwinterende amfibieën worden aangetroffen onder opgeslagen materialen e.d. Indien deze worden aangetroffen kunnen ze worden verplaatst naar een veiliger plaats.

Tijdstip van uitvoering ten aanzien van vogels

- Geen werkzaamheden uitvoeren waarbij kans staat op het verstoren of beschadigen van nesten. Er worden geen conflicten met de uitvoering verwacht, wel wordt aangeraden de sloot te controleren op nesten als er een dam wordt aangebracht.

Indien aan deze richtlijnen wordt voldaan kunnen de werkzaamheden zonder schade en zonder overtredingen van de flora- en faunawet uitgevoerd worden. Het volgen van gedragscodes (zie bijlage 1) is niet noodzakelijk.

5 Bronnen

Dienst Landelijk Gebied. Handreiking Flora en Faunawet. Werkdocument. Oktober 2006. Dienst Landelijk Gebied, Utrecht.

Meijden, R. van der. 1990. Heukels' Flora van Nederland; Wolters Noordhof Groningen.

Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Voedselkwaliteit, 2005. Buiten aan het werk. Brochure over de Flora- en faunawet.

Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Voedselkwaliteit. 2005. Algemene handreiking Natuurbeschermingswet. Ministerie van LNV. Den Haag

Internet

Digitale atlas zoogdieren in Nederland. www.zoogdieratlas.nl;

Stichting Reptielen, Amfibieën en Vissen Onderzoek Nederland. www.ravon.nl;

Ministerie van EL&I. Natuurwetgeving. Te raadplegen via www.rijksoverheid.nl;

Verspreidingsgegevens diverse soorten: www.telmee.nl & www.waarneming.nl;

Zoogdierversameling. www.zoogdierversameling.nl

De Flora- en faunawet in het kort

De Flora- en faunawet is in 2002 in werking getreden. In de Flora- en faunawet is bepaald dat een ieder voldoende zorg in acht dient te nemen voor de in het wild levende dieren en planten, evenals voor hun directe leefomgeving. Dit houdt in dat iedereen die redelijkerwijs weet of kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen voor flora of fauna worden veroorzaakt, verplicht is dergelijk handelen achterwege te laten dan wel naar redelijkheid alle maatregelen te nemen om die gevolgen te voorkomen of deze zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken (Art. 2, het 'zorgplichtartikel').

De Flora- en faunawet bevat tevens een aantal verbodsbepalingen. De verbodsbepalingen die samenhangen met ruimtelijke projecten, plannen en ingrepen zijn opgenomen in artikel 8 (betreffende planten op hun groeiplaats) en 9 tot en met 12 (betreffende dieren in hun natuurlijke leefomgeving). Wanneer plannen worden ontwikkeld voor ruimtelijke ingrepen of voornemens ontstaan om werkzaamheden uit te voeren, dient vooraf te worden beoordeeld of er mogelijke nadelige consequenties voor beschermde inheemse soorten zijn. In beginsel is daarvoor de initiatiefnemer zelf verantwoordelijk.

Tekstkader 1: Verbodsbepalingen uit de Flora- en faunawet die van belang zijn bij ruimtelijke ingrepen

Artikel 8 Het is verboden planten, behorende tot een beschermde inheemse plantensoort, te plukken, te verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen.

Artikel 9 Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen.

Artikel 10 Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, opzettelijk te verontrusten.

Artikel 11 Het is verboden nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.

Artikel 12 Het is verboden eieren van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen.

5.1.1 Ontheffing en vrijstellingen

De wet biedt in artikel 75 de mogelijkheid om ontheffing aan te vragen voor overtreding van de verboden uit de artikelen 8 tot en met 18. Vergunningen worden uitsluitend verleend door de minister van EL&I. Ontheffingen kunnen alleen worden verleend als aan bepaalde voorwaarden van zorgvuldigheid is voldaan. Zo mag door de inbreuk op het verbod geen gevaar bestaan voor de 'gunstige staat van instandhouding' van de soort in het betrokken gebied.

In het kader van een Algemene Maatregel van Bestuur, het 'Besluit vrijstelling beschermde dieren en plantensoorten', is geregeld dat onder verschillende voorwaarden vrijstellingen gelden. Het ministerie heeft hiervoor de beschermde soorten ingedeeld in 3 tabellen. Vogels vallen onder een apart beschermingsregime.

Tabel 1 (beschermingsniveau 1, licht beschermde soorten)

Hieronder vallen algemeen voorkomende zoogdieren, bruine kikker, groene kikker en gewone pad, kleine watersalamander, een aantal mierensoorten, de wijngaardslak en algemeen voorkomende beschermde planten.

Voor soorten van tabel 1 geldt een **vrijstelling indien sprake is van bestendig beheer en onderhoud of bestendig gebruik of indien sprake is van ruimtelijke ontwikkelingen**. Dit is het geval bij bijvoorbeeld het maaien van bermen, landbouwkundig gebruik, recreatief gebruik en ruimtelijke ontwikkelingen zoals woningbouw of natuurbouw. **Voor andere activiteiten is een ontheffing nodig**. Er wordt getoetst op het criterium: **'doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding van de soort'**.

Tabel 2 (beschermingsniveau 2)

Hieronder vallen de meeste van de beschermde plantensoorten, alpenwatersalamander en levendbarende hagedis, moerasparelmoervlinder en vals heideblauwtje, bierpje, kleine modderkruiper, meerval, rivierdonderpad, vliegend hert en rivierkreeft.

Voor soorten van tabel 2 geldt een **vrijstelling** voor dezelfde activiteiten genoemd onder niveau 1, **mits er gewerkt wordt volgens een door de minister goedgekeurde gedragscode**.

Is er geen gedragscode, dan moet er ontheffing worden aangevraagd. Deze wordt getoetst aan het criterium: **de activiteit doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding van de soort** ('lichte toets'). Voor alle vogelsoorten wordt getoetst aan de onder niveau 3 genoemde criteria ('uitgebreide toets').

Tabel 3 (beschermingsniveau 3, zwaar beschermde soorten)

Hieronder vallen bijvoorbeeld de das, boommarter, eikelmuis, veldspitsmuis, waterspitsmuis, zeehond, de meeste amfibieën en reptielen, alle soorten vleermuizen, een aantal vissen, vlinders en libellen en enkele bijzondere plantensoorten en kevers. Deze tabel is samengesteld uit:

- soorten die aangewezen zijn in bijlage I van het Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten
- soorten die aangewezen zijn op grond van bijlage IV van de Habitatrichtlijn.

Voor de soorten uit bijlage I van het Vrijstellingenbesluit geldt een **vrijstelling** indien de activiteiten zijn te kwalificeren als **bestendig beheer en onderhoud of bestendig gebruik** en mits de activiteiten worden uitgevoerd op basis van een goedgekeurde **gedragscode**. Voor artikel 10 kan geen ontheffing worden verleend. Voor activiteiten die vallen onder **ruimtelijke inrichting of ontwikkeling** geldt geen vrijstelling. Hiervoor is een **ontheffing** nodig. De aanvraag wordt getoetst aan het volgende criterium: **er is sprake van een bij wet genoemd belang, én er is geen alternatief, én de activiteit doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding van de soort** ('uitgebreide toets').

Voor soorten uit bijlage IV van de Habitatrichtlijn is sinds een uitspraak van de Raad van State geen ontheffing meer mogelijk voor werkzaamheden in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling. Alleen wettelijke belangen die in de Habitatrichtlijn worden genoemd vormen een grond voor ontheffingverlening. Dit zijn: het belang van bescherming van flora en fauna, het belang van volksgezondheid en openbare veiligheid en andere dwingende redenen van groot openbaar belang.

Vogels

Vogels vormen een aparte categorie naast de bovengenoemde beschermingsniveaus. Voor vogels is geen vrijstelling mogelijk in het geval van ruimtelijke ingrepen. Werkzaamheden dienen daarom zo uitgevoerd en gepland te worden dat er geen schade kan optreden. Dit betekent dat er gewerkt moet worden buiten de periode dat er broedende vogels aanwezig zijn. Voor een aantal soorten geldt dat de nesten jaarrond beschermd zijn. De minister heeft een lijst opgesteld van soorten waarvan de nesten jaarrond beschermd zijn, hieronder vallen bijvoorbeeld boomvalk, buizerd, ransuil, sperwer. Daarnaast hanteert het ministerie van EL&I een lijst met soorten waarvan de nesten niet jaarrond beschermd zijn, maar waarvan inventarisatie wel gewenst is.

5.1.2 Gedragscodes

Op grond van een door de minister goedgekeurde gedragscode geldt een vrijstelling van de artikelen 8 tot en met 12 van de Flora- en faunawet voor soorten genoemd die vallen onder beschermingsniveau 2. De vrijstelling is bedoeld voor het **bestendig gebruik** en voor **werkzaamheden in het kader van bestendig beheer en onderhoud, en ruimtelijke ontwikkeling en inrichting**.

Voor soorten die vallen onder beschermingsniveau 3 en vogels geldt op grond van een goedgekeurde gedragscode een vrijstelling voor de artikelen 8, 9, 11 en 12 van de Flora- en

faunawet. De vrijstelling is bedoeld voor het **bestendig (blijvend) gebruik** en voor **werkzaamheden in het kader van bestendig beheer en onderhoud**. De vrijstelling voor tabel 3 soorten en vogels geldt niet voor werkzaamheden in het kader van ruimtelijke ontwikkeling en inrichting.

Een gedragscode moet minstens dezelfde waarborgen bieden als een afzonderlijke ontheffing vanuit de verbodsbepalingen uit de Flora- en faunawet. Dit betekent dat gedragscodes concreet moeten zijn. In een gedragscode staat op welke manier invulling wordt gegeven aan zorgvuldig handelen. Een gedragscode leidt daarom tot zorgvuldig handelen met beschermde soorten zodat:

- de werkzaamheden geen wezenlijk negatieve invloed hebben op de beschermde soorten.
- schade aan beschermde soorten zo veel mogelijk wordt voorkomen of beperkt. Meestal is een inventarisatie van soorten nodig voordat de werkzaamheden beginnen. Maatregelen zijn bijvoorbeeld: het markeren van bomen of nesten (in het veld en/of op een kaart), het werken buiten het broed- of paarseizoen, of een geleidelijke, gefaseerde uitvoering van werkzaamheden, zodat dieren de tijd krijgen om uit te wijken naar een ander leefgebied.

Er zijn momenteel een groot aantal goedgekeurde gedragscodes beschikbaar. Zo is er een gedragscode Natuurbeheer, een gedragscode Bosbeheer, een gedragscode voor de Waterschappen en een gedragscode voor de Bouw- en ontwikkelsector. Een ieder kan de gedragscodes gebruiken, zolang de voorgeschreven werkwijzen uit de betreffende gedragscode worden opgevolgd. Wanneer gebruik wordt gemaakt van een gedragscode voor een bepaald werk is het altijd belangrijk om aantoonbaar, dat wil zeggen goed gedocumenteerd, volgens deze gedragscode te werken. De inhoud van de gedragscode moet bijvoorbeeld worden opgenomen in werkprotocollen. De gedragscodes zijn in te zien op internet www.rijksoverheid.nl

5.1.3 Beoordeling van aanvragen voor ontheffing

Ontheffing ex. artikel 75 van de Flora- en faunawet kan aangevraagd worden bij de Dienst Regelingen van het ministerie van EL&I. Formulieren en toelichtingen zijn te vinden op het DR-loket (www.drloket.nl).

Indien schade aan zwaardere beschermde soorten optreedt (tabel 2 en 3, vogels) en er niet aan de richtlijnen uit een goedgekeurde gedragscode kan worden voldaan, zijn er in principe twee mogelijkheden:

1. mitigerende maatregelen treffen

Voorkomen van overtreding van de Flora- en faunawet door voordat begonnen wordt met het project mitigerende maatregelen voor te leggen aan Dienst Regelingen. Het gaat dan om het behoud van de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats van de soort. Het betreft hier de functies van het leefgebied die ervoor zorgen dat de soort succesvol kan rusten of voortplanten, bijvoorbeeld migratieroutes en foerageergebied. Als deze veilig worden gesteld door vooraf mitigerende maatregelen te treffen is er mogelijk geen ontheffing meer nodig. Om zeker te zijn dat de maatregelen voldoende zijn kunnen ze vóóraf beoordeeld worden door Dienst Regelingen. Met dit besluit kan aangetoond worden dat u zich houdt aan de Flora- en faunawet. Het besluit heeft u bijvoorbeeld nodig als iemand bezwaar maakt tegen uw project of vraagt om handhaving van de Flora- en faunawet.

2. Ontheffing aanvragen

Kan de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats van de soort niet worden gegarandeerd door mitigerende maatregelen dan dient een reguliere ontheffingsaanvraag ingediend te worden. Bij de beoordeling stelt Dienst Regelingen de vragen:

1. In welke mate wordt de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats aangetast door de werkzaamheden?
2. Is er een wettelijk belang? (behalve bij tabel 2-soorten)
3. Is er een andere bevredigende oplossing? (behalve bij tabel 2-soorten)
4. Komt de gunstige staat van instandhouding niet in gevaar?
5. Dienst Regelingen beoordeelt vervolgens of het wettelijk belang zwaarder weegt dan het overtreden van de verbodsbepaling(en).